

NEGYEDÉVES JELENTÉS
2012. április 16.

MAGYAR NEMZETI BANK

**Beszámoló az MNB 2012
első negyedévi tevékenységéről**

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: dr. Simon András

1850 Budapest, Szabadság tér 8-9.

www.mnb.hu

Tartalom

1. Monetáris politika	4
2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása	7
3. Devizatartalékok	9
4. Készpénz-logisztikai tevékenység	10
5. Pénzforgalom és értékpapír-elszámolás	13
6. Az MNB statisztikai tevékenysége	15

1. Monetáris politika

2012 első negyedében a Monetáris Tanács mindhárom kamatmeghatározó ülésén változatlan szinten, 7 százalékon hagyta az irányadó kamatlábat. A tanács márciusi közleményében kiemelte, hogy az év első hónapjaiban a fogyasztói árak az MNB decemberi előrejelzésénél nagyobb mértékben növekedtek, a tanács megítélése szerint azonban az indirektadó-emelések hatásának kifutása után az alacsony belső kereslet dezinflációs hatása válhat meghatározóvá. Hazánk kockázati megítélésének alakulását nagymértékű volatilitás jellemezte az elmúlt hónapokban, ezért a Monetáris Tanács mindhárom közleményében hangsúlyozta, hogy fontos lenne a kormány és az Európai Unió, illetve a Nemzetközi Valutaalap (IMF) közötti megállapodás megszületése a finanszírozási kockázatok csökkentésének érdekében. A márciusi közlemény szerint a kockázati megítélés változékonsága és az inflációs alapfolyamatok továbbra is óvatos monetáris politikát indokolnak.

A márciusi *Jelentés az infláció alakulásáról* című kiadvány előrejelzése szerint a fogyasztóiár-index 2012-ben számottevően meghaladja az inflációs célt. Ennek hátterében a kormányzati indirektadó-emelések állnak, továbbá a költségsokkok méretének és begyűrésének vártnál nagyobb mértéke is a korábban feltételezettnél magasabb inflációs pályát eredményez. 2013-ban az indirektadó-emelések hatásának kiesésével és a költségsokkok kifutásával a gyenge keresleti környezet válhat meghatározóvá, ami az árindex gyors mérséklődéséhez vezethet. Az előrejelzés szerint az infláció 2013 első felében érheti el a 3 százalékos célt.

A Monetáris Tanács három kockázati pályát nevesített az előrejelzés alappályája körül. A kockázati felárak jelenlegi magas szinten való maradása, illetve a tartósan magas olajárak kedvezőtlenebb inflációs folyamatokat eredményezhetnek. Ezzel szemben a kockázati megítélés vártnál nagyobb mértékű javulása az infláció mérséklődését segítheti elő.

A jelentés szerint a magyar gazdaság növekedési kilátásai kedvezőtlenül alakulnak. 2012-ben stagnálás közeli GDP várható, míg 2013-ra is csak visszafogott növekedés prognosztizálható. A globális növekedés lassulása, az európai bankrendszer problémái és az eurozónában várható fiskális

intézkedések kedvezőtlenebb külső környezetet vetítenek előre felvevőpiacainkon, ami a hazai export dinamikáját is visszafoghatja. Emellett a gyenge belső kereslet is korlátozza a hazai növekedési kilátásokat. A reáljövedelmek várható csökkenése, a bizonytalan konjunkturális kilátások és a továbbra is szigorú hitelezési feltételek egyaránt a lakossági fogyasztás élénkülése ellen hatnak. Ez utóbbi két ok miatt a beruházások is tartósan visszafogottan alakulhatnak. Az elmúlt időszakban a bankrendszer csak nagyon korlátozott mértékben támogatta a gazdaság élénkülését, és a bankrendszer alacsony hitelezési hajlandósága a jövőben is gátolhatja a hitelezés fellendülését. Mindemellett a 2012–2013-as kormányzati hiánycélok elérése érdekében további hiánycsökkentő intézkedések várhatók, amelyek számottevően befolyásolhatják az inflációs és a növekedési folyamatokat. A fenti tényezők következtében a gazdaság kibocsátása csak lassan közelíti meg potenciális szintjét, így a kibocsátási rés a teljes előrejelzési horizonton negatív marad.

A márciusi inflációs jelentés alapján a magyar gazdaság nettó külső finanszírozási képessége 2013-ig tovább növekedhet a nettó export javulása és az EU-transzferek növekvő felhasználásának következtében. A romló külső és belső konjunktúra mérsékli a külkereskedelmi forgalmat, a belső kereslet folytatódó gyengélkedése miatt azonban az export várhatóan az elkövetkezendő években is gyorsabb ütemben bővíthet az importnál. A gyenge külső konjunktúra miatt idén még nem nő a jövedelemegyenleg hiánya, jövőre azonban a külföldi vállalatok emelkedő profitja a jövedelemegyenleg növekvő hiányát vetíti előre. A külső finanszírozási képesség 2012-es jelentős növekedése mögött döntően az államháztartás finanszírozási igényének prognosztizált visszaesése áll.

A MONETÁRIS POLITIKAI ESZKÖZTÁR VÁLTOZÁSAI

A) Forintpiaci eszköztár

2012. február 15-én a bankok hitelezési képességének erősítése érdekében a jegybank két új aktív oldali monetáris politikai eszközt hirdetett meg: az MNB egyrészt kétéves

lejáratú fedezett hitellel, másrészt új, univerzális jelzáloglevél-vásárlási program indításával kész ellensúlyozni a bankok hitelezési képességének elmúlt időszakban megfigyelt gyengülését. Továbbá az MNB szélesítette a jegybanki hiteleszközök biztosítékául szolgáló befogadható fedezetek körét. A változtatások közül a kétéves lejáratú fedezett hitel bevezetésére és a fedezeti kör bővítésére 2012. áprilisban, míg a jelzáloglevél-vásárlási program elindítására a szükséges jogszabály elfogadását követő egy hónapon belül kerül sor. A módosításokkal az MNB a likviditástöbblet növelésével és a hosszabb lejáratú források biztosításával tud védőhálót biztosítani a bankrendszer számára. Így a hitelezési hajlandóság növekedése esetén a banki hitelezési képesség kevésbé lehet akadálya a hitelnyújtási aktivitás erősödésének.

a) Kétéves hitel

Az MNB 2012. április 3-tól minden naptári hónap első keddi munkanapján értékpapír-fedezet mellett, változó kamatozású, a futamidő alatt érvényes mindenkor jegybanki alapkamattal megegyező kamatköltségű, kétéves futamidejű hitelre vonatkozó tendert hirdet meg, amelyet az igénybevevők egy év után előtörleszhetnek. A tendereken azon hitelintézetek vehetnek részt, amelyek vállalják, hogy a hitel futamideje alatt a leírással és eladott problémás hitelekkel korrigált bruttó vállalathitel-állományuk nem csökken a 2011. december végi érték alá.

b) Jelzáloglevél-vásárlás

A lakossági hitelnyújtás élénkítéséhez a jegybank univerzális jelzáloglevél-vásárlási program elindításával próbál hozzájárulni. A 2010. évi jegybanki program tapasztalatai alapján az MNB a forint-jelzáloghitelezéshez kapcsolódó banki forrásbevonást akkor tudja elsődleges piaci vásárlásokkal hatékonyan támogatni, ha a kormánnyal egyetértésben kidolgozott jogszabály-módosítási javaslatot az Országgyűlés jóváhagyja.

c) Fedezeti kör

Az MNB a hitelintézetek likviditási pufferének bővítése érdekében 2012. április 16-tól a következő változtatásokat érvényesíti.

- Bővíti a jegybanki hitelműveletek fedezeti körét:
 - a Magyar Állam és az MNB által kibocsátott, devizában denominált államkötvényekkel;
 - meghatározott kritériumoknak eleget tevő, devizában denominált vállalati kötvényekkel.

- Enyhíti a vállalati kötvények befogadási kritériumait:

- a jelenlegi BÉT mellett valamennyi szabályozott piacra, vagy az MNB által elfogadott nem szabályozott piacra bevezetett értékpapírok elfogadhatóvá válnak;
- a jelenlegi minimális „BBB–” minősítés helyett elegendő, ha a kibocsátó minimum a magyar állampapírokkal megegyező minősítéssel (jelenleg „BB+”) rendelkezik legalább egy, az MNB által elfogadott hitelminősítő valamelyikénél.

- Hitelműveleteinél fedezetként elfogadja a BÉT-en kívüli egyéb szabályozott és az MNB által elfogadott nem szabályozott piacra bevezetett forint-jelzálogleveleket is.

Valamint az MNB a vállalt kockázatainak alacsony szinten tartása érdekében 2012. április 16-tól módosítja a napi fedezetértékelés során alkalmazott befogadási mértékeket is.

B) Devizalikviditást nyújtó eszközök

a) Euroeladási tenderek

Február 27-én lezárultak a végtörlesztéshez kapcsolódó jegybanki euroeladási tenderek. 2011. október 3-tól hetente tartott devizaeladási tendert az MNB, amelyek során összesen 810 milliárd forintnyi eurót allokált a hitelintézetek számára. Ők ebből összesen 781 milliárd forintnyit vásároltak meg a jegybanktól, míg a maradék mennyiséget – amelyet egynapos lejáratú és folyamatosan megújuló FX-swapon kihelyeztek az MNB felé – március 12-én véglegesen visszaváltották a jegybanknál. A lehívott 781 milliárd forintnyi összeg csökkentette a bankrendszer forintlikviditását, ami tetten érhető volt a kéthetes MNB-kötvény állományának mérséklődésében. A 2011. október elején még 4000 milliárd forintos állomány 2012. márciusra 3500 milliárdra csökkent. A devizatenderek célja a forint árfolyamának védelme és a hitelintézetek végtörlesztésből fakadó kockázatainak mérséklése volt.

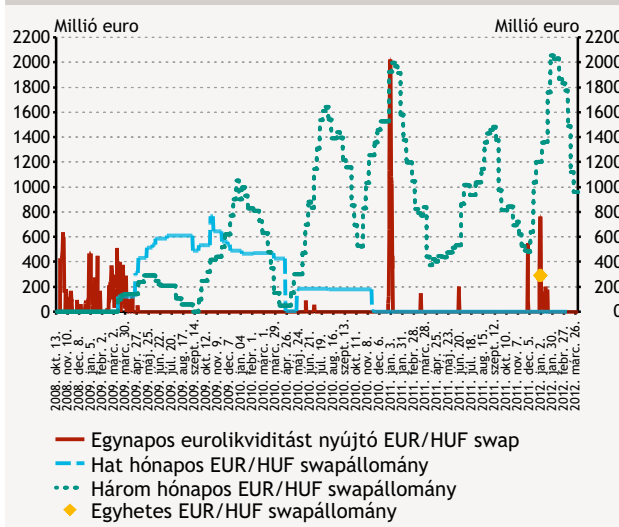
b) FX-swapok

Az évfordulókör szokásos swappiaci problémák elültétét követően január második és harmadik hetében újra feszültségek voltak az FX-swappiacon. Ekkor jelentősen megemelkedett a nettó forintkihelyezés-devizabevonás a swappiacon, ami a swapfelárak kitágulását eredményezte. Január közepén a felár meghaladta a 250 bázispontot az egynapos és a három hónapos swapok esetében is. Ebben az időszakban a hitelintézetek négy alkalommal is felvettek eurót az MNB-től egynapos swap keretében, összesen 677 millió euro érték-

ben (1. ábra). A három hónapos, eurolikviditást nyújtó jegybanki swapeszköz esetében pedig január 16-án túljegyzés történt, azaz a jegybank által meghirdetett 400 millió eurónál nagyobb mértékben nyújtottak be ajánlatot a hitelintézetek. A hónap végén a három hónapos eszköz állománya 2 milliárd euro fölé emelkedve elérte historikus csúcsát.

A jegybanki eszközök meggátolhatták a piaci felárák túllövését, míg a felárák alapvetően a javuló nemzetközi hangulat és a kockázattvállalási kedv erősödése következtében február közepére fokozatosan visszatértek az év vége előtti szintjükre. Március végére a három hónapos eszköz kint lévő állománya újra 1 milliárd euro alá csökkent.

1. ábra
A jegybank FX-swap eszközeinek igénybevétele – nyitott állományok

2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása

A jegybank 2011 őszi stabilitási jelentésében számos kockázatot azonosított, amelyek nagysága a szükséges beavatkozásoknak (végtörlesztéshez kapcsolódó jegybanki devizatenderek, átlátható árazás és lakossági pozitív adólista kötelezővé tétele) köszönhetően jelentősen csökkent. Mindezek mellett az anyabanki tőkeemelések következtében megerősödött a hazai bankrendszer tőkeereje, ami a tőke oldaláról a sokk-ellenállóképesség romlásának, és emiatt a hitelezési képesség gyengülésének kockázatát csökkentheti. Az eurozóna perifériális országainak adósságválságával kapcsolatos kockázatok a fiskális és monetáris lépések miatt mérséklődtek bár, de nem szűntek meg. A hazai bankrendszerben a nemteljesítő hitelfortfóliók nem hatékony kezelésének kockázata ugyancsak fennáll, sőt a vállalati szektor esetében egyre hangsúlyosabbá válik. A jegybank pénzügyi stabilitási kockázatokat átfogóan értékelő következő kiadványa, a *Jelentés a pénzügyi stabilitásról*, 2012. április 26-án jelenik meg.

A Pénzügyi stabilitás szakterület 2012 januárjában is lefolytatta a 2011 negyedik negyedévére vonatkozó hitelezési felmérést, amelynek eredményeit az MNB 2012 márciusában publikálta honlapján.

A felmérés alapján a háztartási hitelek nem árjellegű feltételei érdemben szigorodtak. A szigorítások a hitel-fedezet mutatóban és a jövedelmi követelményekben jelentkeztek. A jelzáloghitelek árjellegű feltételei is szigorodtak, azaz a kamatok emelkedtek 2011 negyedik negyedévében. A kialakult hitelkondíciókkal a bankrendszer jelentős része a prémium szegmensre fókuszál.

A felmérés eredményei szerint a vállalati szegmensben is ismételt szigorodtak a hitelezési feltételek, és a bankrendszer jelentős része a következő fél évben is további szigorítást tervez. A hitelezési feltételek szigorításához korábban elsősorban az alacsony hitelezési hajlandóság járult hozzá, a mostani hitelezési felmérésben viszont számottevően nőtt a gyengülő hitelezési képesség szerepe.

Legfontosabb tényezőként a bankok a finanszírozási helyzet romlását nevezték meg, ami a külföldi források kivonásának

és a devizaforrások magas árának tulajdonítható. A hitelezési képesség romlását a bankok ekkora hányada utoljára a 2008. szeptemberi válság kitörésekor jelezte.

A magyarországi folyamatokat nemcsak országspecifikus tényezők magyarázzák, az eurozónában és a régióban is tapasztalható a magánszektor hitelezési feltételeinek szigorítása. Az EKB felmérése alapján a szigorító bankok száma jelentősen megugrott az előző negyedévekhez képest. A bankok a romló gazdasági környezet mellett a romló hitelezési képességet jelölték meg a szigorítás okaként.

A válság kirobbanása óta a magyar bankrendszer fokozatosan csökkentette vállalati- és lakossági hitel-állományát. A visszafogott hitelnyújtási aktivitás mögött nagyobb részben a hitelezési hajlandóság mérséklődése állt. 2011 végétől kezdve azonban a kialakuló devizaliquiditási feszültségek, valamint a végtörlesztés és a romló portfólióminőség következtében mérséklődő tőkepuffer hatására a bankok hitelezési képessége is fokozatosan gyengült.

Az MNB ebben a helyzetben a hitelintézetek likviditásának támogatásával, a lejáratiról összhang javításának elősegítésével járulhat hozzá a hitelnyújtási aktivitás erősödéséhez. A Magyar Nemzeti Bank a vállalati hitelezés támogatása érdekében 2012. április 3-tól kétéves hiteleszközt vezetett be. A jegybank ezzel párhuzamosan bővítette az általa fedezetként elfogadott értékpapírok körét, és átalakította a fedezetek befogadási mértékeit. A változtatások 2012. április 16-tól lépnek életbe.

Az MNB 2012 első negyedévében több, a pénzügyi stabilitást erősítő jogszabály véleményezésében, előkészítésében vett részt (pl. a devizakölcsönök törlesztési árfolyamának rögzítéséről és a lakóingatlanok kényszerértékesítési rendjéről szóló törvény módosítását célzó törvénytervezet, nemzetközi legjobb gyakorlathoz igazodó válságkezelési szabályozás).

Nemzetközi szinten a jegybank figyelemmel kísérte az Európai Unióban készülõ legfontosabb szabályozási terveket. Ebben a negyedévben az immáron tanácsai szakaszba

lépő két fontos jogszabálytervezetet is véleményeztek a jegybank szakértői: a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális követelményeire (CRD-IV.) vonatkozó irányelv- és rendlettervezet több változatát, illetve a hitelminősítő intézményekről szóló jogszabálycsomagot (CRA). Ezeken kívül a Magyar Nemzeti Bank nyomon követte az európai rendszer szintjén is jelentős bankokra vonatkozó szabályozástervezetet, valamint a válság utáni bankrendezési intézkedésekhez kapcsolódó törvénytervezeteket.

A jogszabály-veleményezéseken túl a jegybank aktívan képviseltette magát a nemzetközi szervezetek kezdeményezésére indult regionális szintű egyeztetés második fázisában (Vienna Initiative) is.

Makroprudenciális mandátumához kapcsolódóan a jegybank ebben a negyedévben is aktívan támogatta az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT) és az Európai Bankhatóság (EBH) munkáját.

3. Devizatartalékok

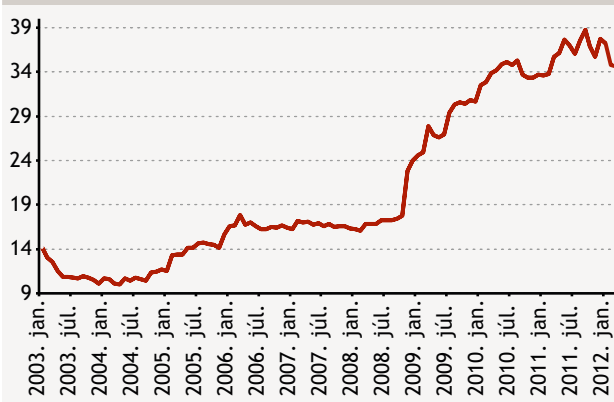
2012 első negyedévének végén az MNB hivatalos devizatartalékainak nagysága 34,6 milliárd euro volt, ami 3,1 milliárd euro csökkenést jelent a 2011 végi 37,8 milliárd eurós értékhez képest.

A devizatartalékok alakulását elsősorban az alábbi tételek befolyásolták az elmúlt negyedév során.

Az Államadósság Kezelő Központ februárban 527 millió SDR-nek megfelelő összeget törlesztett az IMF-nek. Ezen túl az előző negyedévben más, adósságkezeléssel kapcsolatos és egyéb műveletek (mark-to-market betétek csökkentése, kupon, ill. egyéb kifizetések) összességében közel 800 millió euróval csökkentették a devizatartalékok nagyságát. Az MNB saját adósságszolgálatához kapcsolódó kifizetések 20 millió eurót tettek ki. A költségvetési szervek megbízásából nettó 162,1 millió euróval csökkent a devizatartalék. 2012 első negyedévében az Európai Bizottságtól 720 millió euro nettó transzfer érkezett. A tartalékon elért eredmény ebben a negyedévben valamivel több, mint 200 millió euróval növelte a tartalékokat. Az elmúlt év végén

felhalmozott rövid fedezett betétállomány kifizetése mintegy 700 millió euro csökkenést okozott. A végtörlesztéshez kapcsolódó devizatenderek összesen 1,7 milliárd euro csökkenést okoztak.

2. ábra
A devizatartalékok nagyságának alakulása
(milliárd euróban)

4. Készpénz-logisztikai tevékenység

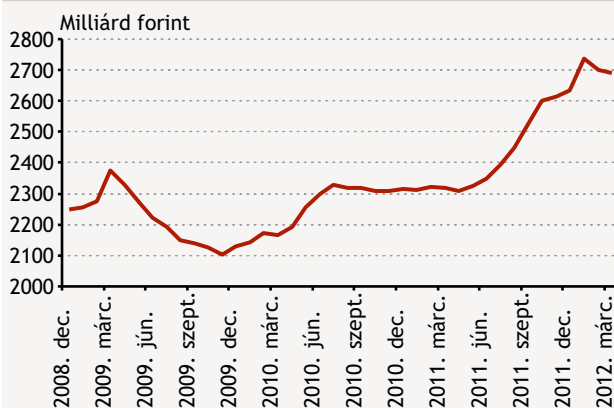
A forgalomban lévő készpénz

2012. március végén a forgalomban lévő készpénz értéke mintegy 2652 milliárd forintot tett ki. A megelőző negyedévhez képest a forgalomban lévő havi igazított készpénz értéke 57,2 milliárd forintos (2,2 százalékos) növekedést mutat (a szezonális hatások kiszűrésével). A piaci bizonytalanságok hatására az év elején átmenetileg megemelkedett a készpénzkereslet, a kiáramlott többletkészpénz egy része azonban március végére visszaáramlott az MNB-be.

A forgalomban lévő bankjegyek és érmék

A forgalomban lévő bankjegyek értéke 2012 első negyedévének végén 2599 milliárd forint volt, ami jelentős (16,5 százalékos) növekedést mutat 2011 azonos időszakának végéhez képest. A bővülés a mennyiséget tekintve mintegy 12 százalékos, az emelkedés elsősorban a két legnagyobb címletnél jelentkezett.

3. ábra
A forgalomban lévő készpénz értéke a gazdaságban

Megjegyzés: A forgalomban lévő bankjegyek és forgalmi érmék havi értéken, szezonálisan igazítva.

2012. március végén 1,2 milliárd darab érme volt forgalomban 46 milliárd forint értékben. A forgalomban lévő álló-

1. táblázat

Forgalomban lévő bankjegyek és érmék

(2012. március 31-i adatok)

Bankjegyek	Mennyiség (millió darab)	Érték (Mrd forint)	Megoszlás (%)	
			mennyiség	érték
20 000 forint	71,6	1432,0	24,8	55,1
10 000 forint	95,2	952,1	33,0	36,6
5 000 forint	22,3	111,2	7,7	4,3
2 000 forint	19,1	38,3	6,6	1,5
1 000 forint	50,1	50,1	17,4	1,9
500 forint	30,5	15,3	10,5	0,6
Összesen	288,8	2599,0	100,0	100,0
Érmék	Mennyiség (millió darab)	Érték (Mrd forint)	Megoszlás (%)	
			mennyiség	érték
200 forint	87,5	17,5	7,2	37,8
100 forint	140,5	14,0	11,5	30,4
50 forint	114,7	5,7	9,4	12,4
20 forint	217,6	4,4	17,8	9,4
10 forint	260,8	2,6	21,3	5,7
5 forint	400,9	2,0	32,8	4,3
Összesen	1222,0	46,3	100,0	100,0

Megjegyzés: A táblázat nem tartalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmék állományát, amely érmék névértéken a forgalomban lévő fizetőeszközök közé tartoznak.

mány mennyisége 4, értéke 3 százalékkal volt magasabb, mint egy évvel korábban. Ennek oka alapvetően a 200 forintos és az 5 forintos érmék növekvő forgalomba áramlása.

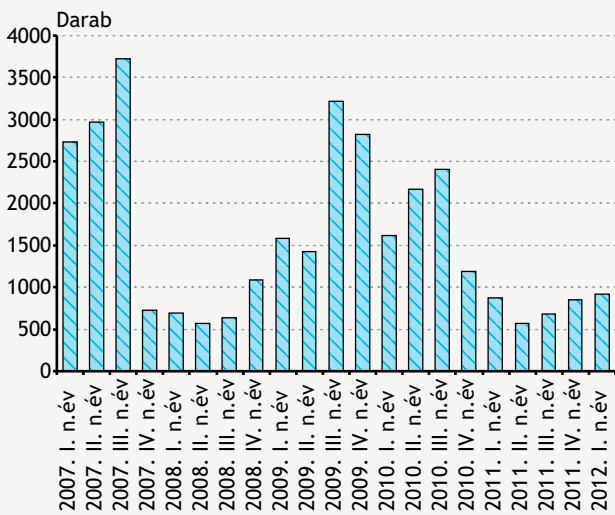
Az új alaptörvény értelmében az ország hivatalos megnevezése 2012. január 1-jén Magyar Köztársaságról Magyarországra változott. Ennek megfelelően ez évtől az új érmék „Magyarország” felirattal készülnek, és az igények szerint, folyamatosan kerülnek majd forgalomba. Az MNB a forgalomban lévő érmemennyiség pótlására 2012-ben 10-10 millió darab 5, 10 és 20 forintos címletű forgalmi érmét gyártat. A többi címlet, azaz az 50, 100 és 200 forintos forgalmi érmék gyártására és forgalomba kerülésére a jegybanki készletek alakulásának fényében 2012 után kerülhet sor. A korábban kibocsátott érmék változatlanul forgalomban maradnak, és érvényes fizetőeszköznek számítanak. Az új, „MAGYARORSZÁG” feliratos forgalmi érmék teljes címletso-
ra 2012-ben csak forgalmi sorozatok formájában lesz megvásárolható.

A készpénzhamisítás megelőzését, visszaszorítását szolgáló tevékenység

2012 első negyedévében folytatódott a forintbankjegy-hamisítványok számának a tavalyi év második felében kezdődött enyhe emelkedése, az év első három hónapjában 913 darab hamis forintbankjegy került kivonásra a forgalomból. A hamisítás nagysága a kismértékű növekedés ellenére a forinthez hasonló nemzeti valuták sorában átlagosnak tekinthető.

A hamis valuták előfordulása továbbra sem jelentős: a jegybank szakértői 372 darab különböző valutahamisítványt

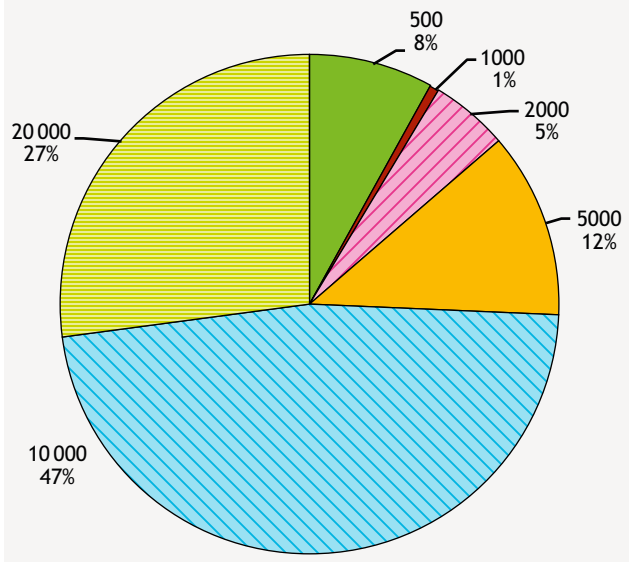
4. ábra
Fellelt forintbankjegy-hamisítványok számának alakulása

vizsgáltak 2012 első negyedévében. Ezen belül a hamis eurobankjegyek száma 290 darab volt.

A forintbankjegy-hamisítás továbbra is túlnyomórészt a magasabb címletű, 10 000 és 20 000 forintos bankjegyekre irányul. Figyelembe véve a hamisítványok számának kismértékű emelkedését is, a jegybank folyamatosan felhívja a figyelmet arra, hogy a gyakran első látásra megtévesztőnek bizonyuló hamisítványok egyszerű érzékszervi vizsgálatokkal (tapintással, fény felé tartva vagy mozgatással) és/vagy a kombinált UV-A- és UV-C-lámpa alatti ellenőrzéssel kiszűrhetők.

5. ábra
A fellelt forintbankjegy-hamisítványok címletenkénti megoszlása 2012 első negyedévében

Az MNB egyik legfőbb készpénz-stratégiai célja, hogy hatékonyra tegye a pénzhamisítás elleni küzdelem módszereit, és az ebben való közreműködés fontosságára felhívja valamennyi készpénzt használó figyelmét.

Ennek jegyében a jegybank az elmúlt negyedévben is folytatta a hamisítványok előfordulása által legveszélyeztetettebb kereskedelmi szektor szűrőszerepének megerősítését célzó komplex programját. Továbbra is kiemelt szerepet kapott a bankjegyekkel kapcsolatos ismeretek terjesztése, amelynek keretein belül az MNB szakértői ingyenes helyszíni képzésekkel készítik fel a hitelintézeti és főként a kereskedelmi pénztárosokat a bankjegyellenőrzés legkorszerűbb módszereire. A jegybank internetes oldalain folyamatosan rendelkezésre állnak és bővülnek a bankjegyekkel kapcsolatos olyan ismeretek és letölthető segédanyagok, amelyek kereskedelmi pénztári körülmények között is jól hasznosíthatók, valamint az MNB ebben az évben megismétli a tavalyi sikeres, UV-A/C-lámpák beszerzését elősegítő kampányát.

Emlékérme-kibocsátás

„Madách Imre: Az ember tragédiája” emlékérme

A Magyar Nemzeti Bank 3000 forintos címletű ezüst emlék-érmét bocsátott ki Madách Imre Az ember tragédiája című műve megjelenésének 150. évfordulója alkalmából.

Az emlékérmet Szöllőssy Enikő tervezte. Az emlékérme előlapján, a bal felső mezőben Madách Imre portréja látható, a portrétól jobbra a „2012” verési évszám, balra a „BP.” verdejel olvasható. A portré alatti vízszintes sorokban a „3000” értékjelzés és a „FORINT” felirat olvasható. Az emlékérme jobb felső szélén a „MAGYARORSZÁG” körirat olvasható.

Az emlékérme hátlapján, a középmezőben Az ember tragédiája című műhöz kapcsolódó egyik jelenet ábrázolása látható: Ádám és Éva a földgolyón áll, mögöttük Lucifer árny-szerű alakja magasodik, kitért szárnyakkal. A földgolyó ábrázolásában, egymás alatti ívelt sorokban az „AZ EMBER” és a „TRAGÉDIÁJA” felirat olvasható. Az emlékérme szélén, bal oldalon a „MADÁCH IMRE” felirat olvasható, jobb oldalon Szöllőssy Enikő tervezőművész mesterjegye található.

Az emlékérme 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 20 gramm, átmérője 34 mm, széle recézett. Összesen 6000 darab készíthető belőle, amelyből 4000 darab különleges – ún. proof – technológiával verhető.

„Reményi József” emlékérme

A Magyar Nemzeti Bank Reményi József szobrász, érem- és plakettművész születésének 125. évfordulója alkalmából

5000 forintos címletű ezüst emlékérmet bocsátott ki. Az érme az EUROPA nemzetközi gyűjtőprogramban is szerepel.

Az MNB 2006-ban csatlakozott az EUROPA gyűjtőprogramhoz, amelyben eddig négy, az MNB által kibocsátott ezüst emlékérme kapott helyet. A gyűjtőprogramban az Európai Unió tagországai vehetnek részt, évente meghatározott tematikai körben. 2012-ben az európai képzőművészekről szóló megemlékezés a program közös célja.

Az emlékérmet Fritz Mihály tervezte. Az emlékérme előlapjának szélén, felső köriratban a „MAGYARORSZÁG” felirat, valamint az „5000” értékjelzés és a „FORINT” felirat olvasható, egymástól pontszerű körmotívummal elválasztva. A középmezőben egy téglalap alakú, levágott sarkú plakett ábrázolása látható, amely Reményi József Danaidák című alkotásának középső nőalakját mint a művész éremhátlapjainak egyik igen jellemző motívumát idézi. A plakett ábrázolása alatti vízszintes sorban a „BP.” verdejel és a „2012” verési évszám olvasható.

Az emlékérme hátlapján, a középmezőben Reményi József időskori portréja látható. Az emlékérme szélén, felső köriratban a „REMÉNYI JÓZSEF” és az „1887–1977” felirat olvasható, egymástól pontszerű körmotívummal elválasztva. A portrétól jobbra lent, egymás alatt Fritz Mihály tervezőművész mesterjegye és az „EUROPA” nemzetközi emlék-érme-sorozat közös emblémája, az ún. „Euro-Star” jel látható.

Az emlékérme 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 31,46 gramm, átmérője 38,61 mm, széle recézett. Az emlékérmeből 6000 darab készíthető különleges – ún. proof – technológiával.

5. Pénzforgalom és értékpapír-elszámolás

Célegyenesben a napközbeni átutalások bevezetése

A hazai pénzforgalom elmúlt 15 évének legjelentősebb fejlesztése 2010 júliusában indult azzal a céllal, hogy a hazai pénzforgalmi szolgáltatók 2012. július 1-jétől képesek legyenek az elektronikusan benyújtott átutalásokat a jelenlegi egy munkanap helyett legfeljebb négy órán belül eljuttatni a címzettekhez. A korszerűbb rendszer várhatóan jelentős előnyöket jelent majd a lakosság és a vállalatok számára. Elegendő lesz az esedékesség napján utalni, amely átutalt összeget ugyanazon a napon belül további fizetésekre is fel lehet majd használni. Ezenkívül az ügyfelek – főleg a vállalatok – egy átutaláshoz kapcsolódóan a jelenleginél több adatot tudnak közölni és fogadni.

Az elmúlt közel két évben az érintett szereplők (GIRO Zrt., hitelintézetek, MNB) folyamatosan fejlesztették a rendszereket annak érdekében, hogy az ügyfelek hibamentesen működő, magas színvonalú szolgáltatást kapjanak.

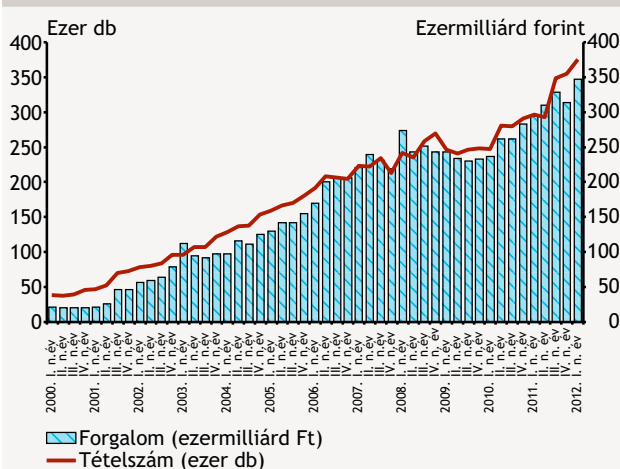
A GIRO Zrt. és a bankok felkészülése folyamatosan zajlik. Jelenleg már nemcsak az éles üzemnek megfelelő ellenőrzések történnek, de sor került teljesítménytesztokra (amelyek során csúcsnapi forgalommal tesztelik a rendszert), illetve az üzletmenet-folytonossági folyamatok egy részének modellezésére is.

A VIBER-forgalom alakulása

2012 első negyedévében 346,93 billió (ezer milliárd) forint volt a fizetési forgalom értéke a VIBER-ben, a kiegyenlített fizetési megbízások száma pedig 375,49 ezer darab. Ez az előző negyedévhez képest értékben 10,54 százalékos növekedést, darabszámban pedig 5,66 százalékos növekedést jelent. Az előző év azonos időszakához mérten értékben 17,92 százalékos növekedés tapasztalható, míg a tételszám növekedése 26,82 százalék volt.

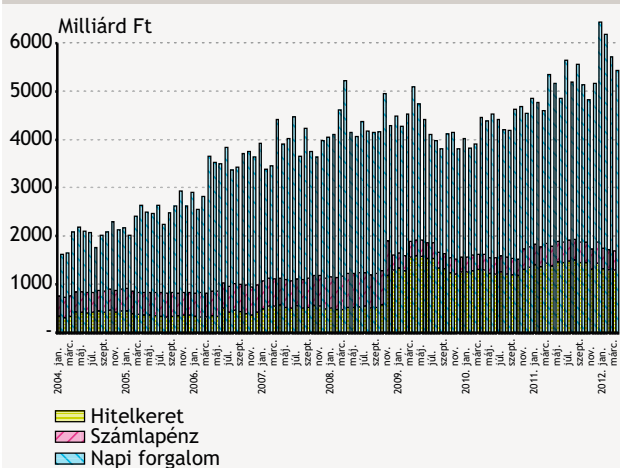
A vizsgált időszakban az MNB számlavezetési körébe tartozó hitelintézetek átlagos napi pénzforgalma (VIBER, BKR és MNB ügyfélszámla-vezető rendszerét számításba véve)

6. ábra
A VIBER-ben lebonyolított fizetések értéke és száma negyedévenként

5800 milliárd forint volt (ami 5,9 százalékos növekedés az előző negyedévhez viszonyítva). E forgalmat az előző negyedévhez képest kissé csökkenő, mintegy 418,11 milliárd forint átlagos napi számlapénzállomány és mintegy 1313,76 milliárd forint napközbeni hitelkeret segítségével bonyolí-

7. ábra
A bankok napi átlagos likviditásának (számlapénz+hitelkeret) és pénzforgalmának összevetése

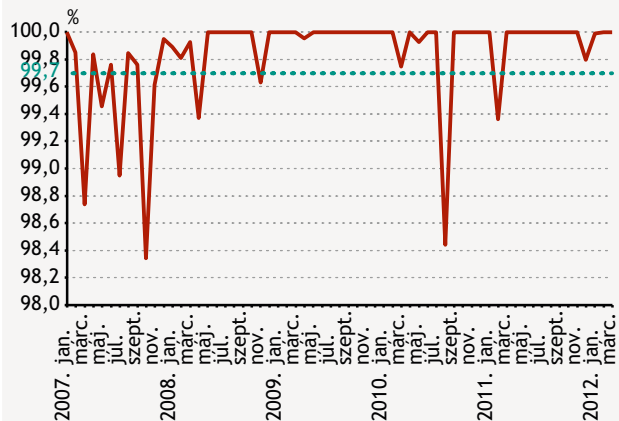

tották le, így az átlagos napi likviditás 3,35-szor fordult meg napon belül.

A VIBER rendelkezésre állása a negyedév során 99,998 százalék volt. 2012 első negyedévében 1 perc leállás fordult elő. A VIBER háttérközpontjának alkalmazására nem volt szükség.

8. ábra

A VIBER rendelkezésre állása

Megjegyzés: A VIBER rendelkezésre állási mutatójának számítási módszertana 2012 januárjától megújult.

6. Az MNB statisztikai tevékenysége

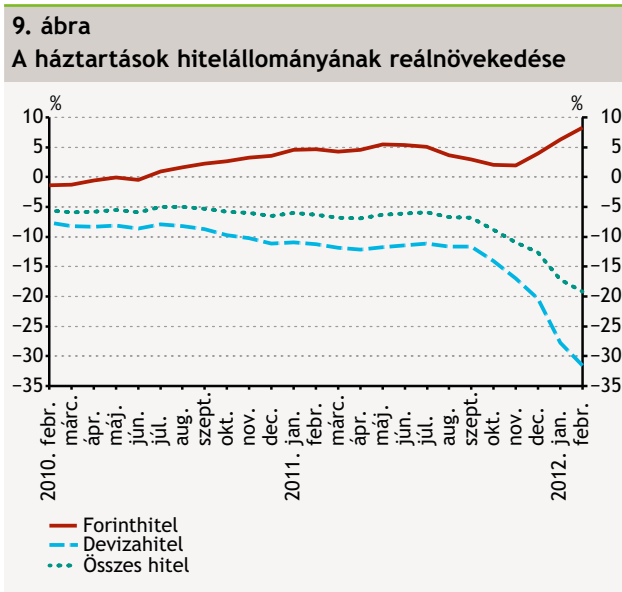
Monetáris statisztika

Az MNB havonta publikálja a hitelintézetek összevont mérlegének adatait. A 2012. februári adatok alapján készített statisztikák 2012. március 30-án jelentek meg.

A februárral végződő három hónap során a hitelintézeti mérleg tételei közül a háztartások hitelei és betétei mutatnak a szokásostól leginkább eltérő változásokat, amelyek nagyrészt a végtörlesztésre¹ vezethetők vissza.

A szezonálisan nem igazított adatok szerint az utolsó három megfigyelt hónapban – 2011. decembertől 2012. februárig – a háztartások forinthitel-felvétele 268,0 milliárd forinttal haladta meg a törlesztéseket. A forinthitelek növekedésének meghatározó oka, hogy a hitelintézetek megközelítőleg 273,9 milliárd forint kiváltó hitelt folyósítottak végtörlesztésre.^{2, 3} A devizahitelek állománya tranzakciókból eredően (az átértékelődésektől és az egyéb volumenváltozásoktól megtisztítva) 1030,4 milliárd forinttal csökkent, aminek túlnyomó részét a végtörlesztés tette ki. A vizsgált időszakban aktuális árfolyamon számítva megközelítőleg 947,9 milliárd forint devizahitel került végtörlesztésre, amelyből mintegy 687,4 milliárd forint a háztartások által a törvényben rögzített, úgynevezett végtörlesztési árfolyamon ténylegesen kifizetett összeg.

Ugyanebben az időszakban a háztartások forintbetétei esetében 97,7 milliárd forint, míg devizabetétei esetében 29,1 milliárd forint nettó betétkivonást hajtottak végre.

Fizetésimérleg-statisztikák

Az MNB a meghirdetett adatközzételési és -felülvizsgálati gyakorlatával összhangban 2012. március 30-án első alkalommal publikálta a 2011 negyedik negyedéves fizetésimérleg-statisztikákat, és módosította a 2009–2010 éves, valamint a 2011 első–harmadik negyedéves adatokat (az adatszolgáltatók javított jelentései alapján).

2011 negyedik negyedévében a külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség (a folyó fizetési mérleg és a tőke-mérleg együttes egyenlege) 835 millió euro (254 milliárd

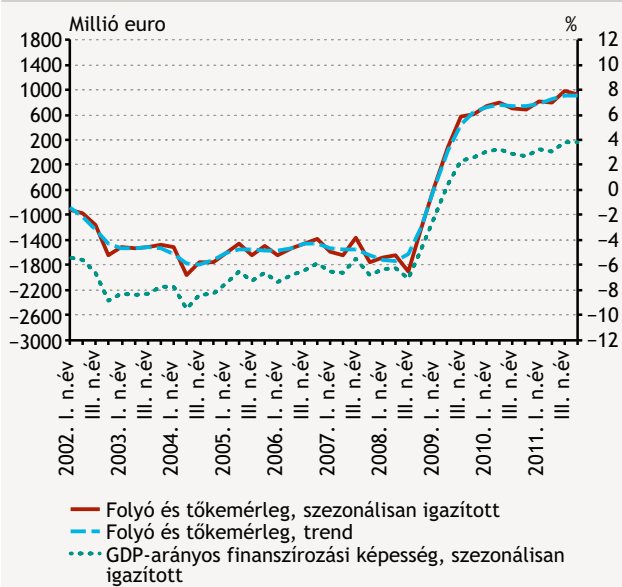
¹ Az Országgyűlés 2011. szeptember 19-én elfogadta az otthonvédelemmel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXI. sz. törvényt, amely szeptember 29-én hatályba lépett. A módosítás lehetővé tette, hogy a deviza alapú kölcsönszerződéssel rendelkező fogyasztók egy, a törvény által meghatározott köre az aktuális piaci devizaárfolyamoknál alacsonyabb, rögzített árfolyamon teljes mértékben előtörlessze, azaz végtörlessze fennálló kölcsöntartozását.

² A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) is közzétesz végtörlesztésre és kiváltó hitelekre vonatkozó adatokat, azonban azok a törvény hatálybalépésének napjától számított kumulált értékek, míg jelen adatok csak a 2011. decembertől 2012. februárig tartó időszak folyamán történt végtörlesztéseket, illetve kiváltóhitel-folyósításokat tartalmaznak. E jelentés a részvénytársasági és szövetkezeti hitelintézetek, valamint a hitelintézeti fióktelepek adatait mutatja be. A PSZÁF által publikált statisztikai adatok az alábbi helyen érhetők el: http://www.pszaf.hu/bal_menu/jelentesek_statistikak/statistikak/vegtorlesztesei_stat.

³ A végtörlesztések miatti tranzakciós értékek a devizahitelek törlesztésekor érvényes aktuális napi árfolyamon kerülnek meghatározásra, míg a többi tranzakciós érték számításának alapja a vizsgált időszakra érvényes havi MNB-átlagárfolyam. (Az aktuális napi árfolyam a végtörlesztés időpontjában a számviteli politikában rögzített, az adatszolgáltató által a devizaeszközök és -források értékelésénél alkalmazott árfolyam.)

10. ábra

A külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség millió euróban (bal tengely) és a GDP arányában (jobb tengely)

forint) volt. A szezonális hatások kiszűrésével a finanszírozási képesség a GDP 3,8 százaléka (271 milliárd forint), ez megegyezik az előző negyedév revideált GDP-arányos adatával.

2011 negyedik negyedévében kiugró mértékű volt a közvetlentőke-befektetési adatok közgazdasági értelmezését torzító átfolyó tőke jelensége a normál vállalati körben, ami eddig nagyobb mértékben csak a speciális célú vállalatoknál volt jellemző. A külföldiek magyarországi befektetéseinek 4 milliárd eurójából és a rezidensek külföldi befektetéseinek 2,7 milliárd eurós értékéből 2,5 milliárd euro átfolyó tőke volt, aminek nincs köze a magyar gazdaság finanszírozásához. A jelenséget az MNB vizsgálja, és a 2012. szeptemberi *A fizetési mérleg alakulása 2012. II. negyedéves adatok alapján* publikációban fog tájékoztatást adni az első eredményekről.

2011. december végén a jegybanki tartalékok értéke 37,8 milliárd euro volt. A közvetlentőke-befektetésen belül elszámolt egyéb tőkét nem tartalmazó nemzetgazdasági nettó adósságállomány 2011. december végén 44,7 milliárd eurót (a GDP arányában 44,3 százalék) tett ki.

Pénzügyi számlák

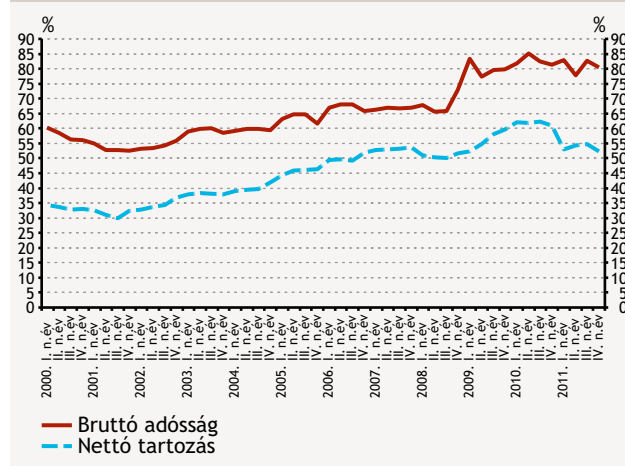
A Központi Statisztikai Hivatal (KSH), a Nemzetgazdasági Minisztérium és a Magyar Nemzeti Bank szakértőinek együttműködésével készült, a kormányzati szektor egyenlegét és adósságát bemutató jelentés (az EDP-jelentés) 2012.

március 30-án került publikálásra. Az adatok szerint az államháztartás 2011-ben a GDP 4,3 százalékának megfelelő többletet ért el, ennyivel haladták meg bevételei a kiadásait. Az államháztartás egyenlegére jelentős hatást gyakorolt a 2011 első negyedévében elszámolt, a magán-nyugdíjpénztári kilépések miatti, a háztartások által az államháztartásnak nyújtott tőke-transzfer. E tőke-transzfer hatását figyelmen kívül hagyva az államháztartási deficit a GDP 5,2 százaléka volt 2011-ben. A KSH által a bevételek és kiadások oldaláról és az MNB által a finanszírozás oldaláról összeállított államháztartási egyenlegek eltérése, a statisztikai hiba, a GDP 0,1 százalékát tette ki. A statisztikai hiba csekély értéke a jelentésben szereplő adatok megfelelő minőségét jelzi.

Az EDP-jelentésben az államháztartás bruttó, konszolidált, névértéken számított adósságára vonatkozó adatot az MNB állítja össze. 2011 végén az államháztartás bruttó adóssága a GDP 80,6 százalékát tette ki. 2011-ben az államháztartás bruttó adósságát 425 milliárd forinttal csökkentette a nettó visszafizetés (tranzakció), és 1339 milliárd forinttal növelte a forint gyengülése (átértékelődés).

11. ábra

Az államháztartás bruttó adóssága és nettó tartozása a GDP százalékában

Egyéb információk

2012 első negyedévében két alkalommal került sor a jegybanki információs rendszerhez szolgáltatandó információk és az információt szolgáltatók köréről, a szolgáltatás módjáról és határidejéről szóló 14/2011. (X. 13.) MNB-rendelet módosítására.

Az első módosítás a 366/2011. (XII. 30.) Korm. rendelettel elrendelt, az ott meghatározott, részvénytársasági formában működő hitelintézetek számára 2012. január 16-tól teljesítendő betétfedezeti és mérlegfedezeti mutatóhoz

kapcsolódott. A módosítás célja a betétfedezeti és mérleg-fedezeti mutatókra vonatkozó adatok nyomon követése a rendszerkockázatok feltárásával és kezelésével kapcsolatos jegybanki alapfeladat ellátásához. A módosítás – amelynek keretében az MNB egy, már meglévő adatszolgáltatást kismértékben módosított – a 3/2012. (I. 12.) MNB-rendeletben került kihirdetésre.

A második módosítást egyrészt a szintén a fenti kormányrendeletben előírt devizafinanszírozás-megfelelési mutató, másrészt a központi hitelinformációs rendszer „pozitív adólistára” vonatkozó új szabályai indokolták. Az 5/2012. (III. 30.) MNB-rendelettel az MNB egy új adatszolgáltatást rendelt el, és egy már meglévő adatszolgáltatást módosított.

NEGYEDÉVES JELENTÉS

2012. április 16.

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.

